

Senders de la Vall del Segadell

Itinerari : 5

La Falgosa / Els Set Fortins

Pardines - La Falgosa - Mas Conill - Pardines



Centre Alpí Vall del Segadell



Ajuntament de Pardines



- ❖ Sigueu curiosos amb l'entorn i el medi ambient.
- ❖ No abandoneu deixalles ni residus al llarg del recorregut.
- ❖ No trepitgeu plantes ni flors, ni molesteu els animals.
- ❖ Llegiu la informació, sobre el medi natural ó bé sobre el patrimoni cultural, continguda en els plafons que trobareu al llarg del camí.

Disseny i composició: Germà Alvarez / Rosa Soler

Ressenya i documentació: Francesc Ranchal i Germà Alvarez

Cartografia i article Línia de defensa dels Pirineus: Ernest Serratosà

Base topogràfica propietat de l'Institut Cartogràfic de Catalunya,
disponible a www.ict.cat

Trobareu més informació i el track per GPS a
<http://www.valldelsegadell.com/pca/itSenders.htm>

Edició: Juny 2013



Dificultat:	Mitjana
Distància:	13,2 Kms
Desnivell acumulat:	638 mts.
Durada orientativa:	4 hores

Recorregut :

Pardines - Vilaró - Can Dulsat - Can Barratort - La Falgosa - La Torrenta - Fonts del Bisbe - Plans de la Maçana - Bosc d'Ardena - Els Set Fortins - Mas Conill - L'Orri - Pont de l'Orri - Pujalt - Pardines.

Ressenya :

Aquest és el segon itinerari de la baga de Pardines i consta bàsicament d'un recorregut de mitja alçada pel diferents masos de la baga, complementant aquells que ja s'han vist en l'**Itinerari 2**, és un itinerari d'una durada aproximada d'unes quatre hores. A diferència de l'altre itinerari, que va pel fons de la vall, aquest puja fins a quasi 1.400 metres i ofereix unes magnífiques vistes de les muntanyes de Núria i Serra de La Canya.

L'itinerari parteix del poble i baixa cap al veïnat de **Vilaró**. Després passa per les masies de **Can Dulsat**, **Can Barratort** i **La Falgosa**, seguint els antics senders que les comunicaven; un interessant recorregut pels boscos de la baga del Segadell. Va a buscar una pista que puja fis al boscos que hi ha a la falda del Taga. A sota mateix del bosc gira a la dreta per anar a buscar una pista que puja des de Ribes de Freser, és la part del recorregut on es pot gaudir d'una gran vista del Pirineu del Ripollès. En arribar als **Plans de la Maçana**, l'itinerari baixa per una pista per on s'arriba fins als **Set Fortins**. Aquí gira a la dreta per a passar pel **Mas Conill** i el veïnat de **l'Orri**, on torna a enllaçar amb l'**Itinerari 2**. Torna a Pardines creuant el riu **Segadell** per un antic pont i passant pel veïnat de **Pujalt**.

A una cruïlla de la pista que va de Bruguera a **Pardines**, a prop del **Mas Conill**, hi ha una concentració de fortins camuflats, en una posició estratègica sobre la Vall de Ribes. Es van construir acabada la guerra civil per tal de protegir la frontera de la hipotètica invasió de forces enemigues, una vegada finalitzada també la Segona Guerra Mundial. S'observa la bona vista que tenien les seves espinilleres (quan no hi havia bosc) i com estan d'amagats els dipòsits d'armament.



Horari

1. 0:00 **Pardines:** Sortim de la **Plaça del Pedró** i travessem el poble pel **carrer Major**. Davant de **Cal Manel** trobem un pal indicador, el deixem a mà esquerra i anem pel carrer que baixa de forma pronunciada.

2. 0:08 **Cruïlla del cementiri:** El camí que surt a mà esquerra porta, per sota del cementiri, cap al **Camí Ral** de Camprodon. Deixem aquest camí i un pal indicador a l'esquerra i seguim baixant, pel mig del veïnat de **Llavanera**.

Al final de la baixada, creuem el **Riu Segadell** per un petit pont amb baranes metàl·liques. A l'esquerra podem veure les runes de l'antic Molí d'en Roca. Passat el pont, trobem un pal indicador, que deixem a l'esquerra. Comença una forta pujada.

3. 0:18 **Vilaró:** Arribem a **Can Catoi** i girem a la dreta. Passem pel mig del Veïnat i agafem la pista asfaltada que va seguint el fons de la vall.

4. 0:22 **Cruïlla de Can Dulsat:** Agafem la pista cimentada que surt a mà esquerra i que porta fins al mas d'aquest nom.

5. 0:27 **Can Dulsat:** Un xic abans d'arribar al mas, surt a mà dreta l'antic camí que porta fins al mas de **Can Barratort**, l'agafem. Passem per sota del mas i creuem una pista que baixa del mas als camps; seguim recte endavant.

D'aquí a Can Barratort l'itinerari és perdedor, cal fixar-se bé. Es posen senyals indicadores, però poden estar malmeses.

6. 0:32 Passada una torrentera, el camí es divideix en dos, cal agafar el que baixa a la dreta. Caminem uns 20 metres i deixem el camí; tirem per un petit terraplè que hi ha a mà esquerra. Ens hem de fixar en un corriol, que s'insinua en el terraplè i fa més clar un xic mes endavant; si no estan malmeses, unes cintes ens marquen l'inici d'aquest corriol.

El corriol va baixant pel mig d'un bosc. A mitja baixada, agafem un altre corriol que baixa a mà esquerra, cap al torrent.

Trobarem un torrent (**Torrent de Balcerola**) que baixa cap el Segadell, el creuem a gual i passem a un bosc amb molta fulla per terra. Ens tindrem que anar orientant per petites senyals, fins a trobar un camí ample que puja, seguint la vessant de l'esquerra, cap a la pista de **Can Barratort**. Al cap d'una estona ens ajuntem amb un altre camí ample; seguirem pujant cap a la dreta.

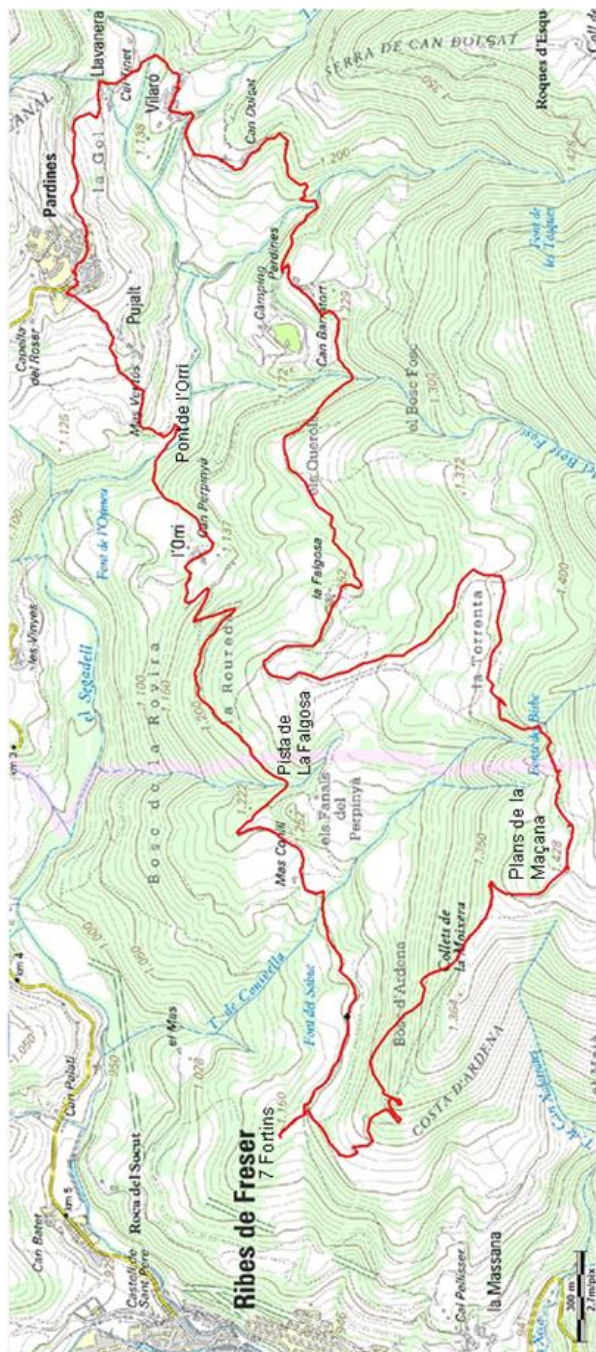


7. 0:47 **Pista de Can Barrartort:** Sortim una pista cimentada que porta del **Càmping Pardines** al mas de **Can Barrartort**. El càmping (cap on va l'**Itinerari 2**) queda a ma dreta; l'itinerari que estem seguint tira amunt, cap a l'esquerra.
8. 0:51 **Can Barrartort:** Quan arribem al mas, seguim per un pista que surt a mà dreta.
9. 1:04 **Prat:** La pista surt a un prat on hi ha una formació rocosa. Des d'aquí tenim una bona vista sobre el **Puig Cerverís** i el Puigmal. Seguim per la pista.

Abans d'arribar al final de la pista, trobarem a l'esquerra del camí un antic abeurador de pedra.
10. 1:16 **La Falgosa:** La pista acaba en un prat molt ample i ja podem veure la masia. Hem d'anar pel prat, a passar la masia per l'esquerra, fins a trobar la pista cimentada. Per aquesta pista ens allunyem de la masia.
11. 1:22 **Cruïlla:** Arribem a una cruïlla on hi ha un pal indicador cap a **La Falgosa**. La pista cimentada baixa cap a la dreta; si la seguim, arribarem al punt 21 d'aquest itinerari, però perdrem la part més espectacular del recorregut.

A mà esquerra surt una pista de terra. La seguirem fins arribar a les pinedes de la falda del **Taga**.
12. 1:41 **Prats de La Torrenta:** Ens trobem a un gran prat. Davant nostre ja tenim les grans pinedes. La pista fa un gran arc cap a l'esquerra. A la vora de la pista hi ha clavat un petit pal de fusta. A la dreta, al mig del pla, podem veure un gran pi solitari de copa plana.

Ens dirigim cap el pi i, quan ens acostem, comencem a veure corriols de vaques. Seguint sempre el corriol més marcat, travessarem un bosc ple de boix. Més d'un cop haurem d'apartar les branques de boix per a poder passar. És un tram força divertit.
13. 1:50 **Pista:** Sortim a un pista que ve per la dreta. Seguim endavant, cap a les **Fonts del Bisbe**.





14. 1:58 **Font:** La trobem a l'esquerra del camí i ens hi podem refrescar. Una mica més endavant, la pista es confon amb els prats i acaba convertida en un corriol.

Durant tot aquest tram gaudim de magnífiques vistes del Puigmal, Balandrau, **Puig Cerverís**, **Taga** i molts altres cims.

15. 2:02 **Plans de la Maçana:** Arribem a una collada molt ample, on podem veure algunes parets de pedra. Al final del prat trobarem un cartell indicador de la "Ruta de la Vall de Ribes". Seguim avall, per una pista que puja a mà dreta.

Ja a dins del bosc, la pista fa una corba molt pronunciada. Per la dreta s'ajunta una pista. Fem tota la corba i seguim baixant cap al bosc.

16. 2:22 **Fortí:** Som a la Costa d'Ardena. A la dreta del camí podem veure un fortí, força ben conservat, de la línia defensiva del Pirineu.

17. 2:33 **Cruïlla:** Anem a parar a la pista que puja de Ribes i va cap a **Mas Conill**. Hi ha un pal indicador.

Davant nostre podem veure un turonet; és on hi ha els **Set Fortins**. Podem anar-hi a fer una ullada; però cal ser curiosos. En aquest pla acostuma a haver-hi ramats de vaques, per lo que hi ha tirats fils de vailets. Hem de deixar sempre les tanques posades. Si hi hagués el ramat, sobretot si hi ha vedells, millor seguir cap a **Mas Conill**.

18. 2:37 **Els Set Fortins:** A dalt del turó podem veure el primer fortí. Una mica més endavant podem trobar els forats del dipòsits d'armament. És complicat trobar tots els fortins, ja que estan amagats; però si tenim temps i ganes pot ser curiós.

Acabada la visita, tornem a la cruïlla del punt 17.

19. 2:53 **Mas Conill:** Seguim la pista, passant per la dreta del mas; aquest indret, amb el Puigmal de fons, també és força interessant.

20. 3:03 **Cruïlla:** Arribem a una cruïlla de pistes on hi ha un pal indicador. Seguim recte, cap a **Pardines**.

21. 3:09 **Pista cimentada:** Tornem a trobar la pista que porta a **La Falgosa**. Seguim recte.

22. 3:24 **L'Orri:** Arribem a l'entrada d'aquest veïnat. Deixem la pista i travessem el veïnat, sortint per una pista que tira avall.



A la sortida, annexa a [Can Perpinyà](#), podem veure l'ermita de [Sant Martí](#).

23. 3:29 **Barranc:** Arribem a un petit barranc, on hi va a parar també la pista que ve del [Càmping Pardines](#). Ens tornem a trobar amb l'[Itinerari 2](#). Hem de girar a l'esquerra.

Tot buscant les senyals grogues d'Itinerànnia, travessem una zona que acostuma estar plena de fang; el camí s'ha fet passar per un passadís que va per la dreta d'un prat, que sol estar enfangat. Quan s'acaba el prat, el camí gira a l'esquerra i després a la dreta, seguint per un camí ample que baixa cap al [Segadell](#).

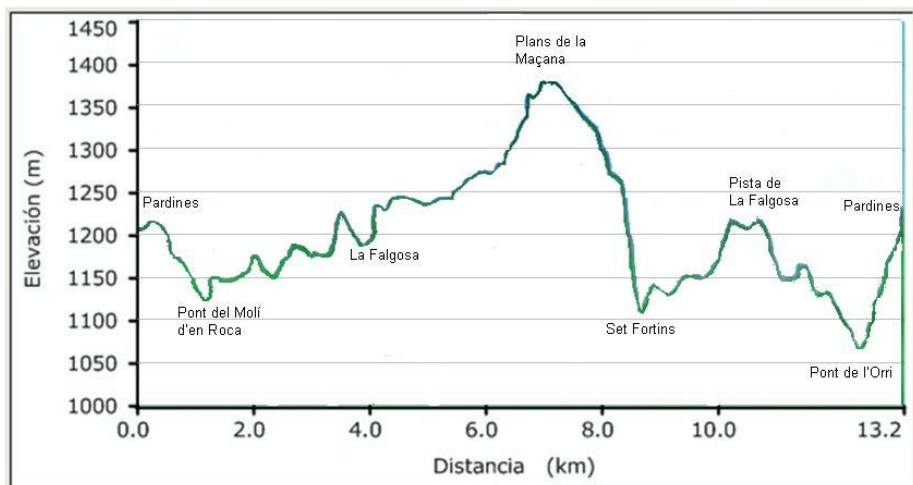
Seguirem els senyals grogs fins a Pardines.

24. 3:39 **Pont de l'Orri:** Un antic pont ens permet creuar el riu [Segadell](#). Després del pont, el camí passa pel mig dels camps i tira amunt, creuant diversos corriols.

25. 3:48 **La Terra Negra:** Sortim a una pista cimentada, a la zona coneguda amb aquest nom. Trobem un pal indicador. Seguim amunt, cap a l'esquerra.

Al cap d'uns tres minuts agafem a una pista, que surt a ma dreta, i que dona accés al [Mas Ventós](#) i al veïnat de [Pujalt](#). Travessem la pista cimentada i seguim per un camí d'herba. Un pal indicador ens marca el camí a seguir cap a [Pardines](#). Abans de deixar el veïnat, el camí gira a la dreta i torna a sortir a la pista cimentada, tirem amunt.

26. 3:59 **Pardines:** Tornem a ser al poble. Hem tornat per sota i anem a parar a la [Plaça del Pedró](#).



Itinerari 5



LA FORTIFICACIÓ DELS PIRINEUS

Tot just acabada la Guerra Civil espanyola i començada la Segona Guerra Mundial, el govern de Franco comença a témer una invasió per la frontera d'Espanya amb França, primer dels alemanys, que van ocupar Europa de manera imparable i volen arribar a Gibraltar, després dels aliats, que lluiten per alliberar Europa del feixisme d'Adolf Hitler i de Benito Mussolini, i després, pot ser, dels soviètics que no es volen retirar d'Europa. Amb aquests temors, el govern de Franco decideix construir una gran barrera defensiva als Pirineus, des del Mediterrani fins el Cantàbric, cobrint aproximadament 450 km, amb entre 8.800 i 10.000 assentaments fortificats, i que hauria estat servida per uns 80.000 o 90.000 soldats i per un bon nombre de guàrdies civils i de policia armada en la immediata reraguarda.

Entre el 1940 i el 1955 es construeix el "Sistema Defensivo de los Pirineos", que són uns 4.500 búnquers, dels quals uns 2.500 són a Catalunya i uns 250 són a la Vall de Ribes, fent treballar primer presoners de guerra i després soldats treballadors de batallons especials. Són assentaments fortificats dissenyats i construïts per allotjar fusells metralladors, metralladores, canons antitancs, morters, metralladores antiaèries, observatoris de comandament o refugis per personal, tots molt camuflats i emmascarats en el terreny.

L'estratègia del règim de Franco de distensió i ambigüitat diplomàtica i el pas de la no bel·ligerància durant la Segona Guerra Mundial a la neutralitat en la postguerra mundial d'un costat, i, de l'altre, el cansament de la guerra en l'opinió pública aliada, la complicació de les relacions anglo-franco-nordamericanes amb els soviètics, amb el règim de Franco que és clarament anticomunista, i l'inici de la Guerra Freda, són la salvació del franquisme.

Les gegantines i caríssimes obres de fortificació no són, en cap moment, el dissuasiu d'una invasió alemanya o aliada. Són una mostra de l'Espanya de la llarga postguerra, marcada per la pobresa, l'autoritarisme i la por a les amenaces exteriors. El curs de la història les supera i les fa desaparèixer en l'oblit.

